



Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Endelig rapport - Tilsyn med Selbu kommune som barnehagemyndighet

Kommunens ansvar for å påse regelverksetterlevelse hos barnehageeier – sett gjennom bestemmelsene om trygt og godt barnehagemiljø - § 10 via §§ 41,42 og 43

Høst 2024 – vår 2025



Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	3
1. Innledning	4
2. Kort om Selbu kommune	4
3. Risikovurderinger	4
3.1 Har barnehagemyndigheten oversikt over pliktene til barnehageeier etter barnehageloven kap.8 om psykososialt barnehagemiljø?	5
3.2 Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnehageeier oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap. 8?.....	8
3.3 Bruker barnehagemyndigheten kunnskapen om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap. 8 til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?.....	10
3.4 Er barnehagemyndighetens risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven kap. 8?.....	12
3.5 Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?.....	14
4. Pålegg om å rette forholdene	15
4.2 Risikovurderinger	15
5. Erklæring og redegjørelse om hvordan pålegg er rettet	16
6. Rett til å klage	16

Sammendrag

I denne rapporten presenterer vi våre vurderinger og konklusjoner i tilsynet med Selbu kommune. Tema for tilsynet er *Kommunens ansvar for å påse regelverksetterlevelse hos barnehageeier – sett gjennom bestemmelsene om trygt og godt barnehagemiljø - § 10 via §§ 41,42 og 43 - Risikovurderinger*. I foreløpig rapport varslet vi vedtak om retting av ett pålegg med fire korreksjonspunkter.

Etter foreløpig rapport har kommunen kommet med kommentarer på faktagrunnlaget Statsforvalteren har lagt til grunn. Vi har vurdert kommunens kommentarer og har med det nye grunnlaget vurdert at to av korreksjonspunktene endres til oppfyllelse av regelverket.

Det er fortsatt avdekket brudd på regelverket og vi vedtar at Selbu kommune må rette forholdene. Dette er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Vi har avdekket følgende brudd:

- Selbu kommune som barnehagemyndighet **braker ikke** tilgjengelig kunnskap til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn.
- Selbu kommune som barnehagemyndighet **gjennomfører ikke** veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger.

Frist for å rette bruddene er **15.09.25**

13.05.2025

Cecilie Halland
Tilsynsleder

Statsforvalteren i Trøndelag

1. Innledning

Vi fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, jf. barnehageloven § 54.

I tilsyn kontrollerer vi om kommunen som barnehagemyndighet følger regelverket i barnehageloven.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [Behandling av personopplysninger i tilsyn | udir.no](https://udir.no)

Vi åpnet tilsynet 04.07.24. Vi har innhentet dokumentasjon og har hatt intervju med alle styrerne i barnehagene (gruppeintervju), sektorleder oppvekst og rådgiver barnehage. Vi har fått tilstrekkelig informasjon til å gjennomføre tilsynet. Vi sendte foreløpig rapport til dere 14.03.25. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Vi mottok tilbakemelding på den foreløpige tilsynsrapporten fra dere 07.04.25

Avklaringer: I rapporten brukes begrepet «kommunen» - vi henviser da til kommunen som barnehagemyndighet ved rådgiver barnehage og sektorleder oppvekst. Videre bruker vi begrepet «alle parter» - da omtaler vi styrerne, rådgiver barnehage og sektorleder oppvekst.

Den endelige tilsynsrapporten er et offentlig dokument.

2. Kort om Selbu kommune

Selbu kommune hadde pr. tredje kvartal 2024 innbyggere (SSB). Selbu kommune har fem kommunale barnehager. Kommunen har fordelt ansvaret for myndighetsoppgavene mellom sektorleder oppvekst, rådgiver barnehage og styrerne. Styrerne fatter vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging etter § 37 i barnehageloven.

3. Risikovurderinger

Kommunen skal bruke den kunnskapen den har om barnehagene til å gjøre risikovurderinger knyttet til kap. 8 i barnehageloven, for å vurdere behov for veiledning

og tilsyn med barnehagene, jf. barnehageloven §§ 10 og 53. Vi har undersøkt kommunen sine risikovurderinger gjennom kontrollspørsmål som følger:

3.1 Har barnehagemyndigheten oversikt over pliktene til barnehageeier etter barnehageloven kap.8 om psykososialt barnehagemiljø?

Rettslig grunnlag

Barnehagemyndigheten må ha en overordnet kjennskap til eierpliktene som finnes i barnehageloven kap. 8. Det betyr at barnehagemyndigheten ikke trenger å ha detaljkunnskap om bestemmelsene, men må vite hva hver enkelt bestemmelse omhandler på et overordnet nivå. Gjennom eierpliktene i §§ 41, 42 og 43 i kap. 8. skal barnehagen sørge for at barna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø:

§ 41: Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen blir utsatt for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helse, trivsel, lek og læring til barna.

§ 42: Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foresatte sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a. hvilke problemer tiltakene skal løse
- b. hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c. når tiltakene skal gjennomføres
- d. hvem som skal gjennomføre tiltakene

e. når tiltakene skal evalueres.

§ 43: Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en voksen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren. Hvis en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og evt. tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal settes i verk straks.

For å oppfylle ansvaret om å sørge for regelverksetterlevelse i barnehagene etter kap. 8, jf. barnehageloven § 10 første ledd, må barnehagemyndigheten ha oversikt over regelverket den veileder om og fører tilsyn med. Det er ikke den personlige kjennskapen hos den enkelte barnehagemyndighet som er det sentrale, men den samlede kjennskapen til eierpliktene som barnehagemyndigheten har.

Våre observasjoner, vurderinger og konklusjon

Kommunen forteller under intervjuer at de har startet et arbeid med å lage maler og rutiner for risikovurdering. I dette arbeidet skal psykososialt barnehagemiljø være et sentralt tema. Vi får høre at kommunen har temaet barnehage- og skolemiljø på felles ledermøter for barnehage og skole. Det formidles at det er ønskelig at det skal bli en rød tråd i dette arbeidet. Vi får høre om ulike satsninger kommunen har deltatt/deltar i, som f.eks IBSM, BTI og tema om «vold mot ansatte».

Vi får høre at det har vært mye veiledning etter det nye regelverket om psykososialt barnehagemiljø kom i barnehageloven. Alle parter uttrykker i intervjuene at det ikke er tydelig nok på skillet på når kommunen er barnehageeier og barnehagemyndighet. Det blir videre fortalt at barnehagefaglig rådgiver har prøvd å sammenstille handlingsplaner etc om temaet som tidligere fantes i barnehagene, slik at planverk nå skal være mere likt. Vi får høre av styrerne at eier/myndighet er tett på, og at det er lett å ta kontakt for å drøfte problemstillinger eller få veiledning. Det formidles at det er mye tillit mellom styrerne og eier/myndighet.

Dokumentet «Barnehagemyndighetens årshjul 2024-2025» viser til at bestemmelsene om psykososialt barnehagemiljø skal være tema i januar.

I dokumentet «Tiltaksplan for barnehagemyndigheten i Selbu kommune 2024-2028» finner vi oversikt over bestemmelser i barnehageloven. Her presenteres bestemmelsene med barnehagelovens overskrifter.

I dokumentet «Risikovurderingsskjema for barnehagemyndigheten i Selbu kommune – for §§ 41-43 og § 46» har kommunen listet opp bestemmelsene og for hver bestemmelse ligger det inne ulike kolonner. Den første beskriver hvilke uønskede hendelser man vil unngå, og videre er det mulighet for å vurdere konsekvens av lovbrudd og videre sannsynlighet for lovbrudd med poeng. Dette oppsummeres så i en kolonne med «samlet risiko».

Under punktet § 41 leser Statsforvalteren at *uønsket hendelse* er at barn opplever krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Bestemmelsen i § 41 omhandler at barnehagen skal ha *nulltoleranse* for nevnte krenkelser og legger en plikt på alle i barnehagen til å *gripe inn* om dette skjer. Videre handler bestemmelsen like mye om å forebygge et dårlig barnehagemiljø ved å fremme helse, trivsel, leken og læringen til barna. Om fokuset blir bare på at man ikke skal godta krenkelser mv., mister man halve formålet til regelverket – som er at barnehagen skal ha et trygt og godt barnehagemiljø – og barnehagen skal *aktivt* jobbe med å fremme trivsel og helse som skal forhindre uønskede hendelser.

Videre ser vi under § 42 at *uønsket hendelse* er at barnehagen unnlater å gripe inn ved mistanke, eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehageloven § 42 sier at alle som arbeider i barnehagen skal *følge med* på om barna har et trygt og godt barnehagemiljø. Videre ligger det en plikt til alle som arbeider i barnehagen om å *melde fra* til styrer ved mistanke eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, og at styreren skal melde fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller. Tredje ledd i bestemmelsen sier at ved mistanke eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal saken *snarest undersøkes*. Avslutningsvis angir bestemmelsen en plikt til å utarbeide en skriftlig aktivitetsplan om det etter undersøkelser viser seg at man må igangsette tiltak.

Bestemmelsen i § 43 handler om at det skal meldes fra til styrer om en ansatt krenker et barn. Om det gjelder styrer som krenker skal det meldes til barnehageeier.

Oppsummert finner vi at Selbu kommune som barnehagemyndighet kjenner til hvilke bestemmelser (§§ 41,42 og 43) i barnehageloven som omhandler psykososialt barnehagemiljø, og at dette er et tema som tas på alvor. Selbu kommune som skole- og barnehageeier ønsker at barn og elever skal ha et godt barnehage- og skolemiljø, og flere av satsningene kommunen har deltatt/deltar i, skal sikre på ulike vis arbeidet med barnehagemiljø.

Vi registrerer at skillet mellom rollene som barnehagemyndighet og barnehageeier er utydelige, noe vi tenker ikke er unaturlig i en liten kommune. Vi finner at kjennskapen til bestemmelsene kommer som følge av at kommunen er sterkt involvert som barnehageeier, men vi er usikre på i hvor stor grad barnehageeier på kommunalt nivå

deltar i *utarbeidelsen* (og ikke sammenstilling) av ulike planer; et arbeid som ligger til styrerne. Det uttrykkes stor tillit til kompetansen til styrerne. Videre hører vi i intervjuer at barnehagemyndigheten ønsker å opparbeide et mere systematisk opplegg for å sikre at kommunen som barnehagemyndighet vet at barnehagene etterlever regelverket.

Etter foreløpig rapport har kommunen kommentert følgende på vårt faktagrunnlag:

Vi ser at dokumentet «Risikovurderingsskjema for barnehagemyndigheten i Selbu kommune – for §§ 41-43 og § 46» er misvisende, da det ikke gjenspeiler bestemmelsens innhold korrekt. Dette kan føre til at barnehagemyndighetens forståelse av regelverket ikke blir tilstrekkelig synliggjort. Når det gjelder Statsforvalterens usikkerhet om barnehageeiers deltakelse i utarbeidelsen av ulike planer, vil vi understreke at barnehageeier ikke bare deltar aktivt, men også leder prosessene i dette arbeidet.

Etter vår gjennomgang av dokumentene kan vi lese at barnehagemyndigheten kjenner til paragrafene §§ 41, 42 og 43, og det får vi også bekreftet i intervjuer. I møtet etter foreløpig rapport med kommunen, erkjente kommunen at utarbeidelsen av skjemaet hadde skjedd litt for fort og at skjemaet ikke viser til riktig bestemmelser. Videre ble det informert i møtet, og også kommentert på i tilbakemeldingen etter foreløpig rapport, at de er aktivt inne og leder prosessene med planarbeid som barnehageeier, og at dette arbeidet gir dem et godt innblikk i bestemmelsene. Denne oppklaringen bidrar til at Statsforvalteren vurderer at gjennom rollen som barnehageeier har kommunen som barnehagemyndighet tilstrekkelig oversikt over innholdet i bestemmelsene. Oppsummert sannsynliggjør vi derfor at Selbu kommune har tilstrekkelig oversikt over innholdet i bestemmelsene.

Konklusjon

*Selbu kommune som barnehagemyndighet **har** oversikt over pliktene til barnehageeier etter barnehageloven kap.8 om psykososialt barnehagemiljø.*

3.2 Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnehageeier oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap. 8?

Rettslig grunnlag:

Barnehagemyndigheten må ha nok og egnet informasjon om barnehagene til å gjøre risikovurderinger. Dersom barnehagemyndigheten ikke har tilstrekkelig informasjon om barnehagenes praksis for å klargjøre om barnehageeierne ivaretar sine plikter, må de innhente det. Uten informasjon om regelverksetterlevelse kan ikke barnehagemyndigheten vurdere risikoen for brudd på regelverket og behovet for

veiledning og tilsyn. Informasjonen skal vise om regelverket er kjent, forstått og etterlevd av barnehageeierne.

Våre observasjoner, vurderinger og konklusjon

Statsforvalteren kan lese i dokumenter og får høre i intervjuer at kommunen som barnehageeier har temaet om barnehagemiljø på felles ledermøter der både styrerne og rektorene deltar. Vi ser av oppmøtelistene i referatene at sektorleder oppvekst og barnehagefaglig rådgiver deltar på møtene. Vi kan lese i referat at det blant annet er gjennomgang av innkomne saker om skole- og barnehagemiljø på disse møtene. Vi leser at alle enhetene har en oppdatering på antall saker om de har og hva de går ut på. Vi ser at dette er en arena hvor kommunen som barnehagemyndighet får noe informasjon om hvordan det psykososiale miljøet er i barnehagene. Vi fikk høre at kommunen spør muntlig om men med tanke på barnehagemiljøet, men det blir ikke innhentet skriftlig informasjon.

Vi fikk høre at det har vært skrevet aktivitetsplaner i barnehagene. Et av områdene barnehagemyndigheten fortalte om i intervju, var at de ikke har etterspurt innsyn i planene, og at dette var noe som ble reflektert over at de ønsker å gjøre.

Vi kan lese av referater at kommunen gir veiledning om regelverket på felles ledermøter og dette gir kommunen mulighet for å sikre at barnehagene har en viss kunnskap om regelverket. I tillegg vil det at ledermøtene er felles med skole, kunne gi en toveis læringseffekt ved at både barnehage og skole har svært likt regelverk på området.

Vi får videre høre i intervjuer at styrerne opplever at det er lett å ta kontakt med kommunen for å drøfte saker, eller få veiledning. Dette er en arena hvor barnehagemyndigheten kan få et godt innblikk i hvordan styrerne har forstått regelverket.

Kommunen forteller i intervjuer at de utarbeider ulike maler og rutiner for å få bedre innblikk, men at arbeidet er i en tidlig fase.

Oppsummert finner Statsforvalteren at kommunen som barnehagemyndighet har arenaer hvor de kan få informasjon om hvordan barnehagene etterlever regelverket. Vi hører at kommunen er tett på styrerne og det er god dialog. Kommunen reflekterer selv over at de bør innhente mere skriftlig informasjon for å sjekke om barnehagene oppfyller regelverket.

Vi vurderer at til tross for at ikke kommunen innhenter så mye skriftlig informasjon, har kommunen en så tett dialog med styrerne at de har tilstrekkelig kunnskap om hvordan barnehagene oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap.8.

Konklusjon

*Selbu kommune som barnehagemyndighet **har** tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap. 8*

3.3 Bruker barnehagemyndigheten kunnskapen om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap. 8 til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?

Rettslig grunnlag:

Barnehagemyndigheten må bruke kunnskapen om barnehageeierne til å gjøre løpende vurderinger om det er sannsynlig det at det er brudd på barnehageeiers plikter, og hvilke konsekvenser eventuelle brudd kan føre til. Barnehagemyndigheten må gjøre dette både på bakgrunn av informasjon om regelverksetterlevelse i den enkelte barnehagen, og samlet for alle barnehagene.

På bakgrunn av informasjon om regelverksetterlevelse må barnehagemyndigheten vurdere behovet for veiledning og tilsyn. Dette innebærer at barnehagemyndigheten må kartlegge risiko for brudd på regelverket ved å bruke kilder som sier noe om regelverksetterlevelse. Videre må barnehagemyndigheten vurdere hvilke virkemidler som er egnet til å sørge for regelverksetterlevelse. Dersom barnehagemyndigheten ikke bruker den informasjonen den har om barnehagene, vil ikke tema for tilsyn og veiledning være i tråd med de faktiske behovene. Dette vil igjen føre til at barnehagemyndigheten ikke sørger for regelverksetterlevelse ved gjennomføringen av veiledning og tilsyn, jf. barnehageloven § 10 første ledd.

Våre observasjoner, vurderinger og konklusjon

Vi kan av innsendt dokumentasjon se at kommunen har dokumenter som skal sikre systematiske risikovurderinger. Vi får høre i intervju at dette arbeidet er i en tidlig fase, og at dokumentene ikke er aktivt i bruk ennå.

I intervju får vi høre at barnehagemyndigheten reflekterer rundt at de kunne ettergått informasjonen de får om stoda i barnehagene bedre. Det blir vist til at kommunen har stor tillit til styrerne sin kompetanse, som også begrunnes i at det er erfarne styrere.

Det blir også fortalt i intervju at krenkelsesbegrepet er et begrep man kan jobbe mere med for å sikre lik forståelse. Vi kan i tillegg lese i referat fra ledermøtene at det kommer innspill fra styrerne på at man kan jobbe med begrepet. Vi leser i referat fra ledermøte at det er jobbet mye med begrepet mobbing, og det vises til definisjoner fra Olweus og

Lund. Krenkelsesbegrepet blir kun sjeldent nevnt. Barnehagemyndigheten sier i intervju at de ikke har fulgt opp hva hver enkelt barnehage/ansatt legger i krenkelsesbegrepet.

Statsforvalteren finner at kommunen som barnehagemyndighet med dette har fått informasjon om at barnehagene ønsker mere lik forståelse på et begrep som er av stor betydning i regelverket. I verste fall kan man få situasjoner hvor barn blir krenket og voksne ikke griper inn fordi man har ulik forståelse av begrepet.

Vi finner maler på aktivitetsplaner i dokumentene vi har fått oversendt, og vi vet at det har vært saker hvor det er laget aktivitetsplaner. Når vi spør om kommunen som barnehagemyndighet har sjekket at aktivitetsplanene er i henhold til regelverket, blir det svart nei, men at kommunen ønsker at dette skal sikres. Kommunen ønsker å bli bedre på å vurdere fare for risiko – se på hva som kan skje og ha tiltak for å sikre retting.

I tilbakemeldingen på foreløpig rapport kommenterer kommunen følgende på våre observasjoner og vurdering:

Barnehagemyndigheten har, siden Statsforvalteren gjennomførte tilsyn, utarbeidet et digitalt tilsyn i form av et Formsskjema som i større grad skal sikre at barnehagemyndigheten følger opp barnehagenes behov for tilsyn og veiledning, jf. Skjema 5 - Egenvurdering §§ 41-43.

Når det gjelder kommentaren om at begrepet krenkelser ikke ser ut til å være drøftet i like stor grad som mobbebegrepet, vil vi påpeke at begrepet er jevnlig drøftet med barnehagelederne, blant annet etter informasjon fra Statsforvalter til barnehagemyndighet om psykososialt barnehagemiljø i august 2024. I dette informasjonsmøtet ble det påpekt at flere barnehageansatte i fylket viser til at de har en uklar forståelse av krenkelsesbegrepet. Selbu kommunes barnehagemyndighet etterspurte mer oppdatert informasjon om krenkelsesbegrepet og muligheter for kompetanseheving for ansatte. Årlig drøfting av begrepet krenkelser sikres ved at det er innlemmet i barnehagenes psykososiale handlingsplan. UDIR har oppdatert sine nettsider om psykososialt barnehagemiljø, der krenkelsesbegrepet blir gitt noe fokus.

Statsforvalteren har lest formsskjemaet kommunen har utarbeidet. Vi ser at kommunen bruker barnehageloven §§ 41, 42 og 43 som grunnlag, og spør om barnehagene har fulgt opp kravene etter regelverket. Alle spørsmålene har ja/nei-svar, noen spørsmål har et alternativ hvor man kan skrive inn kommentarer. Vi vurderer at ja/nei-svar ikke gir så mye kunnskap om hvordan barnehagene følger opp regelverket, og om praksisen er god nok. Vi kan lese i skjemaet at skjemaet er en del av mange kilder som skal brukes i ROS-arbeidet.

Når det gjelder begrepet krenkelse presiserer kommunen at begrepet er jevnlig drøftet med barnehagestyrerne. Det informeres også om at begrepet skal drøftes årlig ved at det er innlemmet i barnehagenes psykososiale handlingsplan.

Det Statsforvalteren her skal vurdere er om Selbu kommune som barnehagemyndighet *bruker* den kunnskapen de har om hvordan barnehageeier oppfyller sine plikter etter kap.8, til å *vurdere behov* for veiledning og/eller tilsyn. I intervju ble det informert om at kommunen som barnehagemyndighet ikke har fulgt opp hva hver enkelt ansatt legger i begrepet. Det ble også sagt i intervju at kommunen har stor tillit til styrerne i det arbeidet de gjør. Dette betyr at kommunen som barnehagemyndighet til en viss grad benytter tillit til at styrerne gjennomfører fastlagte planer og skaper arenaer for at det skapes felles forståelse for begrepet. Ja/nei- svar i formsskjemaet understøtter dette.

Kap. 8 i barnehageloven er et område som tillegger et stort ansvar på *alle* ansatte, og ikke bare styrer. Statsforvalteren vurderer derfor at det noen ganger vil være behov for å vurdere om veiledning til styrerne vil være nok for å sikre etterlevelse i dette temaet, eller om man også må bruke tilsyn som virkemiddel for å kunne finne ut hva de ansatte faktisk sitter med av kunnskap.

Oppsummert vurderer Statsforvalteren at kommunen er i en fase hvor det jobbes med å sikre at kommunen blir bedre på å bruke tilgjengelig informasjon for å gjøre risikovurderinger. Kommunen er i intervjuer tydelig på at de ikke er gode nok på arbeidet, men at de har en oppmerksomhet på dette og vil jobbe videre med planene de har. Kommentarene kommunen har, er nyttig informasjon for oss, og vi ser at kommunen jobber med temaet. Statsforvalteren vurderer dog fortsatt at kommunen ikke bruker den informasjonen den har tilgjengelig i tilstrekkelig grad for å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn knyttet til plikter etter barnehageloven kap. 8.

Konklusjon

*Selbu kommune som barnehagemyndighet **bruker ikke** kunnskapen om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven kap. 8 til å til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn.*

3.4 Er barnehagemyndighetens risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven kap. 8?

Rettslig grunnlag:

Barnehagemyndigheten må bruke loven og forskriftene i tråd med gjeldende rett når den vurderer risiko for brudd på regelverket. Dette innebærer at

barnehagemyndigheten må vite hvilke rettslige krav regelverket stiller til barnehageeieren. Det rettslige kravet følger ikke alltid direkte av lovteksten. Barnehagemyndigheten må bruke gyldige rettskilder og legge til grunn gjeldende fortolkning fra nasjonale myndigheter for å klargjøre hva regelverket faktisk krever av barnehageeieren.

Våre observasjoner, vurderinger og konklusjon

Vi får høre i intervju at kommunen holder seg oppdatert på regelverket ved å abonnere på nyhetsbrev fra Udir.no. Det blir også sagt at de er med på møter i regi av Statsforvalteren og er ofte i kontakt med en person hos Statsforvalteren som jobber med skolemiljø. Her får de mye veiledning.

Vi har tidligere vist til dokumentet «Risikovurderingsskjema for barnehagemyndigheten i Selbu kommune – for §§ 41-43 og § 46». Vi konkluderte i foreløpig rapport med at kommunen på grunnlag av dette ikke har tilstrekkelig oversikt over innholdet i bestemmelsene. I denne rapporten endrer vi vår konklusjon som følge av kommunens kommentarer.

Kommunen kommenterer følgende på dette punktet: *Vi tar til etterretning at bestemmelser i dokumentet «Risikovurderingsskjema for barnehagemyndigheten i Selbu kommune – for §§ 41-43 og § 46» er feilaktig fremstilt. Dette bli revidert i gjennomgangen av dokumentene.*

Statsforvalteren poengterer at det er sårbart at bestemmelsene blir feilaktig fremstilt i et dokument som skal være en del av barnehagemyndighetens risikovurderinger. Dette er viktig siden rollen som barnehagemyndighet skal ivaretas på et organisasjonsnivå og ikke være personlig kunnskap hos en person.

Oppsummert vurderer Statsforvalteren at kommunen har kommet godt nok i gang med risikovurderingene etter vi åpnet tilsynet. Vi finner feil regelverksforståelse i et viktig dokument som skal legges til grunn for valg av virkemiddel, men vi har forstått at kommunen som barnehageeier har oversikt over innholdet og dermed konkludert med at kommunen som barnehagemyndighet innehar kunnskapen. Vi sannsynliggjør at når kommunen endrer det omtalte dokumentet, er kommunen sine risikovurderinger basert på oppdatert og gjeldende forståelse av kap.8 i barnehageloven.

Konklusjon

*Selbu kommune som barnehagemyndighet sine risikovurderinger **er** basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven kap. 8.*

3.5 Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?

Rettslig grunnlag:

For at barnehagemyndigheten skal gjennomføre veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger, må den ha tilstrekkelig kunnskap om barnehagene og på bakgrunn av kunnskapen vurdere behovet for veiledning og tilsyn. På denne måten vil barnehagemyndigheten få et bilde av hvor regelverksetterlevelsen eventuelt er mangelfull. På bakgrunn av denne informasjonen må barnehagemyndigheten bruke sine virkemidler, veiledning og/eller tilsyn. Barnehagemyndigheten må gjennomføre veiledning og tilsyn på en slik måte at det bidrar til økt regelverksetterlevelse i barnehagen. Dersom barnehagemyndigheten ikke bruker virkemidlene i tråd med sine funn, oppfyller den ikke sin plikt til å sørge for regelverksetterlevelse.

Våre observasjoner, vurderinger og konklusjon

Vi har tidligere vurdert om Selbu kommune foretar risikovurderinger. Vi har konkludert med at kommunen på dette tidspunkt ikke gjennomfører risikovurderinger i tilstrekkelig grad. Kommunen viser også til at rollene mellom barnehageeier og barnehagemyndighet er utydelige. Det beskrives at de ikke har vært så nøye på å tydeliggjøre når de har på hvilken hatt, men at de har snakket om at det skal de begynne med. Vi har sett i dokumenter at kommunen gir veiledning på møter og vi har hørt i intervjuer at de gir veiledning når styrerne ringer. Vår vurdering er at det er gjennomført mye veiledning på området fordi det er et nytt regelverk, så det har vært generell veiledning. Vi viser til eksemplet med aktivitetsplaner og lik forståelse av begrepet krenkelse, hvor kommunen sier de ikke aktivt har benyttet den informasjonen til å gi aktiv veiledning (proaktivt), eller hatt tilsyn.

Vi kan lese i dokumentet «Risikovurderingsskjema for barnehagemyndigheten i Selbu kommune – for §§ 41-43 og § 46» at kolonnen «Reduserende tiltak» viser til at det er veiledning og regelverksgjennomgang som er virkemidlet. Statsforvalteren forstår derfor at kommunen har vurdert at tilsyn ikke blir riktig virkemiddel, og vil bruke veiledning som virkemiddel.

I dokumentet «Tiltaksplan for barnehagemyndigheten for Selbu kommune 2024-2028» finner vi at kommunen har skrevet Regelverksgjennomgang/ veiledning Skriftlig/stedlig tilsyn under «Form». Denne kolonnen viser altså til hvilke virkemidler man kan bruke, og under kolonnen tidspunkt står det Årlig/høsten 2024/våren 2025.

Det blir sagt i intervju at de må gjøre risikovurderinger og bruke disse i større grad og benytte tilsyn som et virkemiddel.

Kommunen kommenterte følgende fra foreløpig rapport under dette punktet:

Vi erkjenner at vi kan bli bedre på å gjennomføre veiledning og tilsyn i tråd med våre risikovurderinger. Vi vil jobbe videre med å tydeliggjøre rollene mellom barnehageeier og barnehagemyndighet og sikre at veiledning og tilsyn bidrar til økt regelverksetterlevelse. Vi vil også intensivere vår innsats for å sikre at våre risikovurderinger blir fulgt opp med konkrete tiltak

Oppsummert vurderer Statsforvalteren at kommunen ennå er i tidlig fase av å starte med systematiske risikovurderinger, og det er derfor ikke tilstrekkelige risikovurderinger. Vi vurderer derfor at kommunen ikke aktivt vurderer behov for veiledning og tilsyn, og da særlig tilsyn, i tråd med disse.

Konklusjon

*Selbu kommune som barnehagemyndighet **gjennomfører ikke** veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger.*

4. Pålegg om å rette forholdene

Vi har avdekket brudd på regelverket. Vi pålegger dere å rette opp følgende forhold, jf. barnehageloven § 54, jf. kommuneloven § 30-4:

4.2 Risikovurderinger

- Selbu kommune som barnehagemyndighet må **påse** at barnehageeier oppfyller sitt ansvar når det gjelder trygt og godt barnehagemiljø jf. barnehageloven § 10. Dette innebærer at:
 1. *Selbu kommune som barnehagemyndighet må bruke kunnskapen den har om barnehagene til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn.*
 2. *Selbu kommune som barnehagemyndighet må gjennomføre veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger.*

5. Erklæring og redegjørelse om hvordan pålegg er rettet

Dere må iverksette tiltak for å rette regelverksbruddene. Vi avslutter tilsynet når vi anser at regelverksbruddene er rettet. Dere må erklære at rettingen er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet. Dere bør redegjøre for

- hvilke tiltak dere har satt i verk eller planlegger å sette i verk for å rette regelverksbruddet
- hvordan dere planlegger å følge med på at tiltakene blir iverksatt og regelverket blir fulgt
- hvilke interne frister dere har satt for å sikre fremdrift og gjennomføring

Frist for retting er 15.09.25

6. Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen **tre uker**. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer

